

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ"
для студентів галузі знань
0306 "Менеджмент і адміністрування"
всіх форм навчання**

Харків. Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014

Затверджено на засіданні кафедри правового регулювання економіки.
Протокол № 1 від 27.08.2013 р.

Укладачі: Сергієнко В. В.
Коршакова О. М.

P58 Робоча програма навчальної дисципліни "Інтелектуальна власність" для студентів галузі знань 0306 "Менеджмент і адміністрування" всіх форм навчання / укл. В. В. Сергієнко, О. М. Коршакова. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 56 с. (Укр. мов.)

Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за темами, вміщено плани лекцій і семінарських занять, матеріали щодо закріплення знань (самостійну роботу, контрольні запитання) та система оцінювання знань студентів.

Рекомендовано для студентів галузі знань 0306 "Менеджмент і адміністрування".

Вступ

Конституцією України проголошено право кожної людини на власність в тому числі на інтелектуальну власність. Інтелектуальна власність є результатом творчої діяльності людини. В зв'язку з цим інтелектуальна власність, а особливо право промислової власності (винаходи, промислові зразки та знаки для товарів та послуг) набуває особливого значення не тільки як засіб самовираження, але і як комерційна цінність. Результати творчої діяльності виступають в декількох аспектах: як ідея, як наукове, культурне надбання суспільства, інформація, як матеріальний носій та як майнові права, що виникають з факту їх створення.

Навчальна дисципліна "Інтелектуальна власність" має комплексний характер, а саме економічну та правову природу. Вивчення даної дисципліни є логічним продовженням циклу таких дисциплін як "Економіка і організація інноваційної діяльності", "Економіка та організація виробництва", "Цивільне право", "Господарське право", "Соціологія" та інше.

Як свідчить практика читання дисципліни "Інтелектуальна власність" ґрунтовному засвоєнню знань сприяє виконання самостійної роботи студентами, ознайомлення з законодавчими актами та вирішення практичних завдань.

Метою вивчення дисципліни "Інтелектуальна власність" є поглиблене вивчення відносин щодо створення та обігу об'єктів інтелектуальної власності, тверде опанування правового механізму їх регулювання, отримання необхідних навиків кваліфікації результатів творчої діяльності, та захисту майнових та особистих немайнових прав авторів та володільців як в Україні так і за її межами.

Предметом дисципліни є система правових відносин щодо регулювання прав інтелектуальної власності майнових та особистих немайнових прав авторів, підстави їх виникнення та здійснення.

Результатом вивчення дисципліни "Інтелектуальна власність" є набуття студентами універсальних професійних компетентностей з використання об'єктів інтелектуальної власності в діяльності підприємства. В процесі вивчення дисципліни студенти мають опанувати наступні **кваліфікаційні компетентності:**

здійснювати комплексний аналіз інтелектуальної власності;

сформувати сучасне наукове розуміння сутності інтелектуальної власності, методологічних зв'язків та закономірностей розвитку;
 усвідомити значення авторського права і суміжних прав;
 оволодіти практичними навичками, щодо правового регулювання патентного права;
 освоїти фундаментальні знання щодо правової охорони об'єктів інтелектуальної власності та їх захисту в Україні та світі.
 структура даної навчальної дисципліни наведена в табл. 1.

Таблиця 1

Структура навчальної дисципліни

Характеристика дисципліни: підготовка магістрів	Галузь знань, спеціальності освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 1,5	Шифр та назва напрямку: 0306 "Менеджмент і адміністрування"	За вибором. Рік підготовки: 1 М. Семестр: 1
Кількість годин: усього – 54	Шифр та назва спеціальності: усі спеціальності за вищевказаною галуззю знань	Лекції: кількість годин – 16. Семінарські заняття: кількість годин – 18. Самостійна робота – 20
Кількість тижнів викладання дисципліни: 17. Кількість годин на тиждень: 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень – магістр	Вид контролю: ПМК

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять (лекційні та семінарські). Також велике значення в процесі навчання та закріплення знань має самостійна

робота студентів, творча та індивідуальна робота. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час семінарських занять.

1. Кваліфікаційні вимоги до студентів

З метою найкращого засвоєння матеріалу студенти повинні до початку викладання дисципліни опанувати знання і навички в галузі правознавства.

У процесі вивчення дисципліни "Інтелектуальна власність" студентами вирішуються такі **завдання**:

вивчення системи авторського права та інтелектуальної власності в Україні;

ознайомлення з чинним українським та міжнародним законодавством стосовно авторського права та інтелектуальної власності;

набуття навичок роботи з нормативними актами;

застосування набутих знань у вирішенні практичних питань у сфері правового регулювання авторського права та інтелектуальної власності.

Вивчення дисципліни відбувається із застосуванням активних методів навчання: лекції, семінарські заняття, індивідуальні консультації, а також самостійна робота з рекомендованою літературою, виконання творчих завдань.

У результаті вивчення дисципліни студенту необхідно **знати**:

основні поняття і категорії в сфері правового регулювання інтелектуальної власності;

основні нормативні правові акти у сфері правового регулювання інтелектуальної власності;

роль і значення результатів інтелектуальної діяльності і засобів індивідуалізації в сучасному суспільстві, особливості використання інтелектуальної власності у цивільному обігу і порядок введення об'єктів інтелектуальної власності підприємства в господарський обіг;

основні інститути права інтелектуальної власності: авторське та суміжні права; патентне право; право на селекційні досягнення; право на топологію інтегральних мікросхем; право на секрет виробництва (ноу-хау); право на засоби індивідуалізації юридичних осіб, товарів, робіт, послуг і підприємств; право на використання результатів інтелектуальної діяльності в складі єдиної технології;

законодавство про захист прав на результати інтелектуальної діяльності та засоби індивідуалізації;

основні способи використання інтелектуальної діяльності як додаткового джерела фінансових ресурсів господарюючих суб'єктів;

види відповідальності за порушення прав на результати інтелектуальної діяльності та засоби індивідуалізації.

Вміти:

оперувати поняттями і категоріями права на результати інтелектуальної діяльності та засоби індивідуалізації;

аналізувати, тлумачити і правильно застосовувати норми, що регулюють правовідносини у сфері охоронюваних результатів інтелектуальної діяльності і засобів індивідуалізації;

аналізувати юридичні факти, що вимагають захисту прав на результати інтелектуальної діяльності і засобів індивідуалізації;

застосовувати правові акти та документи у сфері захисту результатів інтелектуальної діяльності і засобів індивідуалізації;

встановлювати наявність правопорушення у сфері охоронюваних результатів інтелектуальної діяльності і засобів індивідуалізації;

визначати загальні підстави притягнення до цивільно-правової, адміністративної та кримінальної відповідальності за порушення законодавства про інтелектуальну власність.

Володіти:

термінологією у сфері права інтелектуальної власності;

навичками роботи з Цивільним кодексом України та іншими джерелами з визначення інтелектуального права (виключне, майнове право, особисті немайнові права та інші права) на результати інтелектуальної діяльності та засоби індивідуалізації;

навичками застосування об'єктів інтелектуальної власності у складі майнового комплексу підприємств у складі основних фондів;

навичками зі створення механізму щодо забезпечення дотримання майнових прав правовласника об'єктами інтелектуальної власності та економічних інтересів інвесторів;

навичками роботи з чинним законодавством і визначення видів відповідальності за порушення прав на результати інтелектуальної діяльності та засоби індивідуалізації.

При вивченні даної дисципліни варто уважно слідкувати за змінами чинного законодавства та валом публікацій з проблем регулювання

права інтелектуальної власності, в тому числі в електронних засобах інформації.

Навчальна програма розрахована на студентів, які навчаються за освітньо-кваліфікаційними програмами підготовки магістра. Вона може бути використана для проведення науково-методичних семінарів із педагогічними працівниками вищих навчальних закладів, а також серед педагогічної громадськості.

Робоча програма навчальної дисципліни побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах та узгоджена з примірною структурою змісту навчального курсу, рекомендованою Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS).

За результатами вивчення дисципліни студенти повинні оволодіти професійними та особистісними компетентностями. Професійні компетентності – автономність та відповідальність і комунікації, визначаються через здатність використовувати основні положення чинного законодавства в сфері інтелектуальної власності, юридичні терміни, поняття і теорії права інтелектуальної власності в процесі здійснення господарської діяльності.

Особистісні компетентності визначаються через здатність самостійно аналізувати наукову та практичні проблеми, проводити порівняльно-правовий аналіз, самостійно аналізувати і узагальнювати судову практику, а також здійснювати захист інтелектуальної власності.

Комунікації проявляються у:

вільному володінні термінологією у сфері права інтелектуальної власності та навичками роботи з Цивільним кодексом України та іншими джерелами з визначення інтелектуальної власності;

здатність до подальшого самовдосконалення в сфері інтелектуальної власності.

Автономність та відповідальність:

вміння самостійно аналізувати і узагальнювати судову практику;
самостійно вирішувати наукові та практичні проблеми в сфері діяльності пов'язаної із переходом прав інтелектуальної власності;

розуміти причини, умови та тенденції зміни правової доктрини у сфері здійснення та регулювання інтелектуальної власності;

брати участь у розробці нормативно-правових актів відповідно до профілю своєї професійної діяльності;

здійснювати професійну діяльність на основі розвиненої правосвідомості, правового мислення та правової культури.

Ключові компетентності, які отримують студенти після вивчення навчальної дисципліни "Інтелектуальні власності":

1. Політична і соціальна – вміння працювати у напрямку досягнення суспільно корисних цілей;

2. Комунікативна – володіння технологіями усного і письмового спілкування в тому числі різними мовами;

3. Спеціальна – готовність до самостійного виконання професійних дій, об'єктивна оцінка власної праці, готовність вжиття конкретних дій у разі необхідності;

4. Когнітивна – здатність навчатися протягом життя, здатність до підвищення та актуалізації власного потенціалу, саморозвитку.

Загально-предметні компетентності формуються відповідно до певного кола навчальних дисциплін при професійній підготовці студентів. Спеціально-предметні компетентності, які формуються в процесі вивчення навчальної дисципліни наведені у табл. 2.

Таблиця 2

Професійні компетентності, яких набувають студенти після вивчення навчальної дисципліни

Назва теми	Компетентності
1	2
Тема 1. Поняття, система та джерела права інтелектуальної власності	1. Здатність правильно визначати та характеризувати основні об'єкти ПІВ. 2. Здатність визначати основні вимоги до об'єктів інтелектуальної власності. 3. Здатність до застосування норм міжнародного права та чинного національного законодавства, застосовування на практиці міждисциплінарних знань та вмінь
Тема 2. Поняття авторського права	1. Здатність самостійно знаходити та застосовувати норми чинного законодавства при розв'язанні ситуаційних завдань. 2. Здатність визначати суб'єктів авторського

	<p>права.</p> <p>3. Здатність характеризувати об'єкти авторського права.</p> <p>4. Здатність щодо складання авторських договорів</p>
--	--

Продовження табл. 2

1	2
Тема 3. Суб'єкти та об'єкти суміжного права	<p>1. Здатність застосування норм чинного законодавства щодо охорони суміжних прав.</p> <p>2. Здатність характеризувати та визначати об'єкти суміжного права.</p> <p>3. Здатність здійснювати охорону об'єктів суміжного права.</p> <p>4. Характеристика повноважень організацій, що представляють інтереси власників суміжних прав</p>
Тема 4. Право промислової власності	<p>1. Здатність визначати об'єкти патентного права.</p> <p>2. Здатність скласти заявки на охорону винаходів, корисної моделі та промислових зразків.</p> <p>3. Здатність здійснювати патентний пошук</p>
Тема 5. Охорона засобів індивідуалізації	<p>1. Здатність здійснювати пошук охоронювальних торгових марок.</p> <p>2. Здатність здійснення охорони фірмового найменування.</p> <p>3. Здатність визначати та вживати заходи щодо охорони географічного позначення товарів</p>
Тема 6. Правова охорона нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності	<p>1. Здатність та вміння визначати комп'ютерну програму як особливий об'єкт ПІВ.</p> <p>2. Здатність складання договорів на передачу прав та процедура охорони комп'ютерної програми.</p> <p>3. Здатність здійснювати охорону сортів рослин.</p> <p>4. Здатність визначати та охороняти наукові відкриття</p>

Тема 7. Комерціалізація інтелектуальної власності	1. Здатність правильно визначати та обирати вид ліцензії. 2. Здатність правильно визначати оптимальний вид ліцензування. 3. Здатність щодо укладання договорів переходу майнових прав на об'єкти ПІВ
---	--

Закінчення табл. 2

1	2
Тема 8. Захист права інтелектуальної власності	1. Здатність правильно застосовувати норми чинного законодавства щодо захисту прав власників об'єктів ІВ. 2. Здатність визначати спосіб охорони авторських прав. 3. Здатність визначати спосіб охорони об'єктів промислової власності. 4. Здатність визначати вид відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності

2. Тематичний план навчальної дисципліни

При вивченні дисципліни "Інтелектуальна власність" студент має ознайомитися з програмою дисципліни, з її структурою, формами та методами навчання, видами та методами контролю знань.

Навчальний процес здійснюється в таких формах: лекційні та семінарські заняття, творчі завдання, самостійна робота студента.

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни наведена в табл. 3.

Таблиця 3

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин, відведених на:		
	лекції	семінарськ і заняття	самостійну роботу

1	2	3	4
Тема 1. Поняття, система та джерела права інтелектуальної власності	2	2	2

1	2	3	4
Тема 2. Поняття авторського права	2	2	2
Тема 3. Суб'єкти та об'єкти суміжного права	2	2	2
Тема 4. Право промислової власності	2	2	2
Тема 5. Охорона засобів індивідуалізації	2	2	3
Тема 6. Правова охорона нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності	2	2	3
Тема 7. Комерціалізація інтелектуальної власності	2	2	3
Тема 8. Захист права інтелектуальної власності	2	4	3
Всього годин	16	18	20

3. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Поняття, система та джерела права інтелектуальної власності.

Право інтелектуальної власності як підгалузь цивільного права. Результат інтелектуальної праці як об'єкт власності. Відміна між матеріальними і нематеріальними об'єктами власності.

Поняття права інтелектуальної власності, виключного права. Особисті немайнові і майнові права на об'єкти права інтелектуальної власності. Матеріальна складова інтелектуальної власності (майнове право). Визначення і поняття об'єктів права інтелектуальної власності. Система джерел права інтелектуальної власності.

Тема 2. Поняття авторського права.

Історія розвитку авторського права. Сучасне законодавство України. Міжнародні договори, учасником яких є Україна. Підзаконні нормативні акти. Акти органів судової влади.

Інтелектуальні права на твори науки, літератури та мистецтва. Твори, що не охороняються. Суспільне надбання. Службові твори. Твори оригінальні і похідні. Збірники та інші складові твори. Офіційні документи, символи і знаки.

Складний об'єкт . Аудіовізуальний твір.

Суб'єкти авторського права. Співавторство. Спадкоємці авторських прав. Дія виключного права на твори науки, літератури та мистецтва. Автор твору.

Термін дії виключного права на твір. Укладання авторських договорів. Право на авторську винагороду. Право доступу. Право слідування. Термін дії інтелектуальних прав. Принцип вичерпання прав. Вільне використання творів.

Розпорядження виключним правом: договір про відчуження виключного права , ліцензійний договір. Перехід виключного права інших осіб без договору. Особливості переходу виключного права на твір третім особам. Видавничий ліцензійний договір. Відчуження оригіналу твору та виключне право на твір.

Тема 3. Суб'єкти та об'єкти суміжного права.

Історія виникнення , поняття та природа суміжних прав . Їхнє місце в системі права інтелектуальної власності та зв'язок з авторським правом.

Джерела правового регулювання прав, суміжних з авторськими. Об'єкти і суб'єкти суміжних прав.

Використання об'єктів суміжних прав без згоди правовласника та без виплати винагороди. Інші випадки обмеження суміжних прав в інтересах суспільства.

Колективне управління майновими суміжними правами.

Договір про відчуження виключного права на об'єкт суміжних прав . Ліцензійний договір про надання права використання об'єкта суміжних прав, та знак правової охорони.

Технічні засоби захисту суміжних прав. Відповідальність за порушення виключного права на об'єкт суміжних прав. Забезпечення позову у справах про порушення суміжних прав.

Об'єкти суміжних прав. Чинне законодавство про охорону суміжних прав. Участь України в універсальних міжнародних угодах про охорону суміжних прав. Об'єкти суміжних прав.

Об'єкти і суб'єкти права на виконання і фонограму (поняття, ознаки відмінності від об'єктів і суб'єктів авторських прав). Виконавці, режисери-постановники театральних-видовищних уявлень і диригенти. Суміжні права на спільне виконання колективу виконавців. Виконання, створене в порядку виконання службового завдання.

Загальна характеристика і класифікація прав виконавців. Особисті немайнові права виконавців (сутність та ознаки). Право авторства на виконання, право виконавця на ім'я і на недоторканність виконання. Охорона авторства, імені виконавця та недоторканності виконання після смерті виконавця. Виключне право на виконання (ознаки, зміст).

Права виробника фонограми (ознаки, зміст). Невідчужувані немайнові права виробника: на вказівку свого імені або найменування, на захист фонограми від спотворення при її використанні, на оприлюднення фонограми.

Виключне право на фонограму (ознаки, зміст). Правомочності публічного виконання, повідомлення в ефір або по кабелю, доведення до загального відома, відтворення, розповсюдження, прокату, імпорту та переробки фонограми.

Принципи виникнення і умови здійснення суміжних прав на виконання і фонограму. Термін дії виключного права на виконання і фонограму, перехід у спадок або в силу правонаступництва. Перехід виконання і фонограми в суспільне надбання.

Дія виключного права організацій ефірного та кабельного мовлення, виготовлювачів баз даних і публікаторів творів. Об'єкти і суб'єкти суміжних прав організацій мовлення, виготовлювачів баз даних і публікаторів творів (поняття, ознаки, відмінності від об'єктів і суб'єктів авторських прав).

Виключне право на повідомлення радіо та телепередач. Правомочності на запис повідомлення радіо та телепередачі, відтворення і розповсюдження запису, ретрансляцію, доведення до загального відома і публічне виконання.

Виключне право виробника бази даних витягати з бази даних матеріали і здійснювати їх подальше використання в будь-якій формі і будь-яким способом .

Особисте немайнове право публікатора на вказівку свого імені на примірниках оприлюдненого ним твори і в інших випадках його використання, у тому числі при перекладі або іншої переробки твору. Виключне право публікатора на твір.

Принципи виникнення і умови здійснення суміжних прав організацій мовлення, виготовлювачів баз даних і публікаторів творів.

Термін дії виключних прав організацій мовлення, виготовлювачів баз даних і публікаторів творів. Перехід виключних прав у спадок або в силу правонаступництва.

Тема 4. Право промислової власності.

Чинне законодавство про охорону патентних прав. Участь України в універсальних міжнародних угодах по патентному праву. Поняття і принципи патентного права. Історія розвитку патентного права в Україні і за кордоном. Система джерел патентного права. Результати творчої діяльності, що охороняються патентним правом.

Поняття та умови патентоспроможності винаходу. Новизна, винахідницький рівень, промислова придатність. Поняття та умови патентоспроможності корисної моделі. Поняття та умови патентоспроможності промислового зразка (новизна, оригінальність. Види промислових зразків.

Об'єкти, що не можуть бути визнані винаходами, корисними моделями і промисловими зразкам. Суб'єкти патентного права: загальна характеристика .

Автори винаходів, корисних моделей і промислових зразків. Патентовласники. Патентне бюро. Патентні повірені.

Державна реєстрація винаходів, корисних моделей і промислових зразків. Подача заявки на видачу патенту на винахід, корисну модель або промисловий зразок. Внесення змін до документів заявки. Перетворення заявки на винахід або корисну модель. Відкликання заявки. Встановлення пріоритету винаходу, корисної моделі чи промислового зразка. Конвенційний пріоритет.

Експертиза заявки на видачу патенту. Формальна експертиза заявки на винахід, корисну модель або промисловий зразок. Публікація відомостей про заявку на винахід. Тимчасова правова охорона винаходу, корисної моделі чи промислового зразка. Експертиза заявки на винахід та промисловий зразок по суті. Рішення про видачу патенту на винахід або про відмову в його видачі. Відновлення пропущених термінів, пов'язаних з проведенням експертизи заявки. Публікація відомостей про видачу патенту.

Патентування винаходів або корисних моделей в іноземних державах і в міжнародних організаціях. Міжнародні та євразійські заявки.

Права на винаходи, корисні моделі та промислові зразки: загальна характеристика. Право авторства. Право на винагороду за використання службового об'єкта патентних прав. Право на подачу заявки і право на отримання патенту.

Обсяг виключного права на запатентовані об'єкти. Патент на винахід, корисну модель або промисловий зразок. Формула винаходу і корисної моделі. Сукупність суттєвих ознак промислового зразка.

Терміни дії виключних прав на винахід, корисну модель і промисловий зразок. Перехід у суспільне надбання.

Обмеження патентних прав. Використання винаходу, корисної моделі чи промислового зразка в інтересах національної безпеки.

Розпорядження виключним правом. Договір про відчуження виключного права на винахід, корисну модель або промисловий зразок. Публічна пропозиція укласти договір про відчуження патенту на винахід. Ліцензійний договір про надання права використання винаходу, корисної моделі чи промислового зразка. Примусова і відкрита ліцензії.

Форма та державна реєстрація договорів про розпорядження виключним правом на винахід, корисну модель і промисловий зразок.

Припинення та відновлення дії патенту. Визнання недійсним патенту на винахід, корисну модель або промисловий зразок. Дострокове припинення і відновлення дії патенту.

Тема 5. Охорона засобів індивідуалізації.

Поняття, структура, реєстрація та види фірмових найменувань. Суб'єкти права на фірмове найменування. Зміст виключного права на використання фірмового найменування.

Комерційні позначення (поняття, ознаки). Умова виникнення виключного права на використання комерційного позначення. Обсяг виключного права. Дія виключного права на комерційне позначення. Обмеження щодо переходу виключного права до інших осіб. Співвідношення прав на фірмове найменування з правами на комерційне позначення і на торгову марку і знак обслуговування .

Захист права на фірмове найменування і комерційне позначення.

Поняття, умови охороноздатності і види торгових марок (знаків обслуговування). Суб'єкти виключного права на торгову марку.

Державна реєстрація знаків для товарів і послуг. Підстави для відмови в державній реєстрації. Заявка на знак для товарів і послуг. Пріоритет. Конвенційний і виставковий пріоритет. Експертиза заявки на торгову марку і внесення змін у документи заявки. Формальна експертиза заявки. Експертиза по суті позначення, заявленого в якості торгової марки. Порядок державної реєстрації торгової марки. Публікація відомостей про державну реєстрацію знака для товару та послуг.

Реєстрація торгової марки в іноземних державах і міжнародна реєстрація. Особливості правової охорони загальновідомої торгової марки. Особливості правової охорони колективного знака.

Дія виключного права на торгову марку.

Використання торгової марки та розпорядження виключним правом. Договір про відчуження виключного права на торгову марку. Ліцензійний договір. Форма та державна реєстрація договорів про розпорядження виключним правом на торгову марку.

Найменування місця походження товару (поняття, ознаки). Державна реєстрація найменування місця походження товару. Виключне право на найменування місця походження товару.

Тема 6. Правова охорона нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності.

Державна реєстрація програм ЕОМ і баз даних. Вільне відтворення програм для ЕОМ і баз даних. Компіляція програм для ЕОМ. Програми для ЕОМ і бази даних, створених за замовленням. Програми для ЕОМ і бази даних, створені при виконанні робіт за договором. Право авторства на топологію інтегральної мікросхеми та виключне право використання топології.

Режим комерційної таємниці.

Виключне право на секрет виробництва. Поняття та ознаки секрету виробництва (ноу-хау). Виключне право на секрет виробництва. Договір про відчуження права на секрет виробництва і ліцензійний договір. "Службовий" секрет виробництва, секрет виробництва, отриманий при виконанні робіт за договором.

Охорона сортів рослин. Право на селекційне досягнення. Поняття і види прав на селекційні досягнення. Об'єкти інтелектуальних прав на селекційні досягнення. Умови охороноздатності селекційних досягнень. Державна реєстрація селекційних досягнень.

Право на топології інтегральних мікросхем. Поняття інтегральної мікросхеми, її автор (співавтори) та державна реєстрація. Право авторства і виключне право на топологію інтегральної мікросхеми. Право автора на винагороду за використання службової топології.

Тема 7. Комерціалізація інтелектуальної власності.

Основні види договорів у різних інститутах інтелектуальної власності. Регулювання відносин щодо використання об'єктів інтелектуальної власності, які не підпадають під передбачені законодавством договірні конструкції.

Нормативна база оцінки майна. Цілі оцінки. Принципи оцінки. Основні підходи до оцінки майна.

Об'єкти інтелектуальної власності як майно. Поняття нематеріальних активів. Види комерційних операцій з об'єктами інтелектуальної власності. Особливості оцінки об'єктів ІВ. Поняття ціни ліцензії .

Ставка роялті. Мита і тарифи за патентування і реєстрацію об'єктів інтелектуальної власності.

Алгоритм витратного підходу. Основні методи витратного підходу. Вартість створення об'єктів-товарного знака, ноу-хау, винаходи.

Алгоритм порівняльного підходу. Особливості інформації про аналоги продажів.

Алгоритм дохідного підходу. Основні методи дохідного підходу: метод прямої капіталізації і метод дисконтування грошових потоків для об'єктів інтелектуальної власності. Специфічні ризики для об'єктів інтелектуальної власності.

Відповідальність за порушення договірних зобов'язань у сфері інтелектуальної власності.

Договори про використання об'єктів інтелектуальної власності. Припинення договірних відносин в галузі використання об'єктів інтелектуальної власності. Поняття та види ліцензій.

Тема 8. Захист права інтелектуальної власності.

Поняття охорони та захисту інтелектуальних прав. Форми та порядок захисту інтелектуальних прав. Засоби захисту інтелектуальних прав: поняття, елементи, види. Терміни захисту інтелектуальних прав. Нотаріальна форма захисту інтелектуальних прав .

Вибір способу захисту інтелектуальних прав. Суб'єкт права на захист. Порушник інтелектуальних прав. Заходи захисту і заходи цивільно-правової відповідальності. Визнання права. Відновлення становища, яке існувало до порушення права. Припинення дій, що порушують право або створюють загрозу його порушення. Вилучення матеріального носія. Визнання недійсним акту державного органу або органу місцевого самоврядування. Визнання патенту недійсним. Присудження до виконання обов'язку в натурі. Відшкодування збитків та виплата компенсації. Компенсація моральної шкоди. Публікація рішення суду про допущене порушення. Ліквідація юридичної особи.

Судовий спосіб захисту прав.

Способи та засоби адміністративного захисту. Поняття недобросовісної конкуренції. Захист інтелектуальних прав відповідно до антимонопольного законодавства. Поняття адміністративно-правової відповідальності. Підстави адміністративно-правової відповідальності. Адміністративно-правові санкції.

Поняття кримінально-правової відповідальності за порушення інтелектуальних прав. Кримінально-правова характеристика злочинів у сфері інтелектуальної власності.

4. Плани лекцій

Лекція 1. Поняття, система та джерела права інтелектуальної власності.

1. Право інтелектуальної власності як підгалузь цивільного права.

2. Основні інститути права інтелектуальної власності.
3. Характеристика об'єктів права інтелектуальної власності.
4. Система законодавства з питань інтелектуальної власності.

Література: [5; 10; 14; 16; 27;30;40].

Лекція 2. Поняття авторського права.

1. Інтелектуальні права на твори науки, літератури та мистецтва.
2. Дія виключного права на твори науки, літератури та мистецтва.
3. Автор твору. Співавторство.
4. Термін дії виключного права на твір.
5. Укладання авторських договорів.

Література: [8; 15; 19; 22; 35; 36; 46].

Лекція 3. Суб'єкти та об'єкти суміжного права.

1. Об'єкти суміжних прав.
2. Чинне законодавство про охорону суміжних прав.
3. Об'єкти та суб'єкти суміжних прав.
4. Права виконавців, виробників фонограм, організацій ефірного та кабельного мовлення.
5. Управління авторськими і суміжними правами на колективній основі.

Література: [6; 8;15; 16; 25; 35].

Лекція 4. Право промислової власності.

1. Результати творчої діяльності, що охороняються патентним правом.
2. Чинне законодавство про охорону патентних прав.
3. Поняття та ознаки винаходу.
4. Поняття і ознаки корисної моделі.
5. Поняття та ознаки промислового зразка.
6. Реєстрація прав на винахід, корисну модель і промисловий зразок.

7. Розпорядження патентними правами.
8. Патентний пошук.

Література: [2; 11; 18; 23; 26; 28; 29; 31].

Лекція 5. Охорона засобів індивідуалізації.

1. Поняття і види засобів індивідуалізації товарів, робіт і послуг.
2. Становлення і сучасний стан правової охорони торгової марки, знаків обслуговування і найменувань місць походження товарів.
3. Фірмове найменування.
4. Реєстрація прав на засоби індивідуалізації товарів, робіт і послуг.
5. Перехід права на торгову марку, знак обслуговування і найменування, місця походження товарів.

Література: [1; 4; 7; 28; 34; 42; 43].

Лекція 6. Правова охорона нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності.

1. Державна реєстрація програм ЕОМ і баз даних.
2. Компіляція програм для ЕОМ.
3. Право авторства на топологію інтегральної мікросхеми та виключне право використання топології.
4. Режим комерційної таємниці.
5. Виключне право на секрет виробництва.
6. Охорона сортів рослин.

Література: [6; 8; 11; 12; 23; 38; 39].

Лекція 7. Комерціалізація інтелектуальної власності.

1. Основні види договорів у різних інститутах інтелектуальної власності.
2. Регулювання відносин щодо використання об'єктів інтелектуальної власності, які не підпадають під передбачені законодавством договірні конструкції.
3. Договори про використання об'єктів інтелектуальної власності.

4. Відповідальність за порушення договірних зобов'язань у сфері інтелектуальної власності та припинення договірних відносин в галузі використання об'єктів інтелектуальної власності.

5. Поняття та види ліцензій, порядок укладання ліцензійних договорів.

Література: [5; 7; 12; 19; 24; 33; 44].

Лекція 8. Захист права інтелектуальної власності.

1. Поняття форм, порядку і способів захисту права на об'єкти інтелектуальної власності.

2. Судовий і адміністративний порядок захисту.

3. Вибір способу захисту порушених прав інтелектуальної власності.

4. Проблематика захисту порушених прав інтелектуальної власності на окремі об'єкти.

Література: [3; 8; 10; 17; 30; 34; 36; 39; 45].

5. Плани семінарських занять

Семінарське заняття – форма навчального заняття, спрямована на закріплення студентом теоретичних знань, отриманих як на лекційних заняттях, так і в процесі самостійного вивчення матеріалу, а також під час виконання індивідуальної науково-дослідної роботи. Семінару передуює самостійна робота студента з освоєння матеріалу, отриманого на лекціях, а також викладеного в навчальній та іншій спеціальній літературі, рекомендованої викладачем.

У процесі проведення семінарського заняття організується дискусія навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів, а також проблемні питання, відповідь на які має бути знайдена у ході обговорення.

З метою контролю рівня підготовки студентів викладач може проводити письмові контрольні роботи в ході проведення семінару у вигляді розв'язання ситуаційних або тестових завдань.

5.1. План проведення практичних (семінарських) занять

План проведення практичних (семінарських) занять наведено в табл. 4.

План проведення семінарських занять

Назва теми	Перелік практичної роботи (опрацьованих питань)	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Тема 1. Поняття, система та джерела права інтелектуальної власності	1.1. Генезис розвитку правового інституту інтелектуальної власності. 1.2. Види права інтелектуальної власності. 1.3. Поняття законодавства про інтелектуальну власність, його система та спрямованість. 1.4. Чинне законодавство України про інтелектуальну власність. 1.5. Сутність об'єктів права інтелектуальної власності. 1.6. Місце права інтелектуальної власності в сучасній правовій доктрині	2	[5; 10; 14; 16; 27;30;40]
Тема 2. Поняття авторського право	2.1. Історико-правові аспекти розвитку авторського права в Україні. 2.2. Поняття та правова природа авторського права. 2.3. Джерела авторського права. 2.4. Об'єкти авторського права: поняття та класифікація. 2.5. Твори, які не є об'єктами авторського права. 2.6. Суб'єкти авторського права та їх класифікація. 2.7. Особисті немайнові права автора. 2.8. Майнові права суб'єктів авторського права та випадки обмеження майнових прав автора	2	[8; 15; 19; 22; 35; 36; 46]

1	2	3	4
	2.9. Строк дії особистих немайнових та майнових авторських прав. 2.10. Колективне управління авторським правом		
Тема 3. Суб'єкти та об'єкти суміжного права	3.1. Поняття та особливості суміжних прав. 3.2. Об'єкти та суб'єкти суміжних прав. 3.3. Право на виконання, право на фонограми. 3.4. Право організацій мовлення на свої передачі. 3.5. Виникнення і здійснення суміжних прав. 3.6. Строк дії особистих немайнових та майнових суміжних прав. 3.7. Строк чинності суміжних прав. 3.8. Забезпечення колективного управління майновими правами авторів. 3.9. Діяльність організацій, що управляють майновими правами авторів на колективній основі	2	[6; 8;15; 16; 25; 35]
Тема 4. Право промислової власності	4.1. Об'єкти, що охороняються патентним правом. 4.2. Поняття та ознаки винаходу. 4.3. Поняття і ознаки корисної моделі. 4.4. Поняття та ознаки промислового зразка. 4.5. Реєстрація прав на винахід, корисну модель і промисловий зразок. 4.6. Патентний пошук. 4.7. Патентні ліцензії, їх види	2	[2; 11; 18; 23; 26; 28; 29; 31]

1	2	3	4
Тема 5. Охорона засобів індивідуалізації	5.1. Правова природа торговельних марок. 5.2. Набуття права на торговельну марку. Порядок реєстрації. 5.3. Обсяг правової охорони торговельної марки. 5.4. Правова природа комерційного найменування (фірма). Способи правової охорони. 5.5. Правова природа географічних зазначень місця походження товару. 5.6. Поняття недобросовісної конкуренції та чинне законодавство. 5.7. Захист ділової репутації	2	[1; 4; 7; 28; 34; 42; 43]
Тема 6. Правова охорона нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності	6.1. Поняття та порядок реєстрації комп'ютерної програми. 6.2. Компіляція програм для ЕОМ. 6.3. Право авторства на топологію інтегральної мікросхеми та виключне право використання топології. 6.4. Інститут комерційної таємниці в правовій системі України. 6.2. Поняття та ознаки комерційної таємниці. 6.3. Перелік відомостей, що не становлять КТ. 6.4. Зміст прав інтелектуальної власності на КТ. 6.5. Правові засоби захисту комерційної таємниці	2	[6; 8; 11; 12; 23; 38; 39]
Тема 7. Комерціалізація інтелектуальної власності	7.1. Особливості обліку інтелектуальної власності як нематеріального активу у складі майна організації. 7.2. Особливості об'єктів інтелектуальної власності як учасників ринкових відносин	2	[5; 7; 12; 19; 24; 33; 44]

1	2	3	4
	<p>7.3. Методологічні основи оцінки об'єктів ІВ. 7.4. Амортизація об'єктів інтелектуальної власності. 7.5. Особливості оподаткування при створенні, придбанні та використанні об'єктів інтелектуальної власності. 7.6. Експертиза об'єктів інтелектуальної власності. 7.7. Загальні положення про цивільно-правовий договір. 7.8. Види та форми договорів у сфері ІВ. 7.9. Державна реєстрація договорів у сфері інтелектуальної власності. 7.10. Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності. Ліцензійний договір. 7.11. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності. 7.12. Інші договори щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності</p>		
<p>Тема 8. Захист права інтелектуальної власності</p>	<p>8.1. Всесвітня організація інтелектуальної власності: мета її створення, завдання і основні функції. 8.2. Поняття форм, порядку і способів захисту права на об'єкти інтелектуальної власності. 8.3. Судовий і адміністративний порядок захисту. 8.4. Вибір способу захисту порушених прав інтелектуальної власності. 8.5. Відповідальність за правопорушення в сфері інтелектуальної власності</p>	<p>4</p>	<p>[3; 8; 10; 17; 30; 34; 36; 39; 45]</p>
<p>Разом годин</p>		<p>18</p>	

5.2. Ситуаційні завдання

Актуальність та необхідність розв'язання ситуаційних завдань полягає в наданні студенту практичних навичок застосування знань, набутих під час вивчення лекційного матеріалу, проведення практичних занять та виконання самостійної роботи. Ситуаційні завдання максимально наближені до ситуацій, що можуть відбутися на практиці та дозволяють студентам не лише навчитися практичному застосуванню набутих знань, а й виявити прогалини в вивченні матеріалу.

Ситуаційне завдання 1.

Телерадіокомпанія звернулася до суду з позовом до редакції газети "Вісті" про конфіскацію накладу видання з програмою її передач і стягнення компенсації за збитки, завдані систематичної передруком таких програм з газети "Часопис", котрій ця інформація передається ТРК за договором.

Позивач вважав, що програма теле- і радіопередач є результатом інтелектуальної діяльності співробітників компанії, тому у нього в силу чинного законодавства виникло виключне право на використання програми як службового твору і будь-яка її публікація без його відома є порушенням авторських прав і дає підставу застосувати заходи відповідальності.

Яке рішення повинен винести суд?

Ситуаційне завдання 2.

Після подачі заявки до Патентного відомства при проведенні експертизи патентоздатності винаходу з'ясувалося, що він відкрито демонструвався авторами на спеціалізованій торгово-промисловій виставці виробників.

Чи може ця обставина служити підставою для відмови у видачі патенту на винахід?

Ситуаційне завдання 3.

Перебираючи патентну документацію, вчений Іванов наткнувся на патент "Симптоматичне лікування захворювань за допомогою осиковою

палички в момент повнолуння для відновлення цілісності енергетичної оболонки організму людини". Наступний патент називався "Спосіб отримання екологічно чистого поля, що створюється природним джерелом без додаткових технічних засобів, для лікувального ефекту". Однак більш за все Іванову сподобався винахід під назвою "Пристрій для гармонізації навколишнього простору".

Чи є в чинному законодавстві відповідальність за патентування та реалізацію подібних "способів" і "пристроїв"? На що видається патент, на ідею або на технічний результат?

Ситуаційне завдання 4.

Вчений Іванов, довгий час вивчав вплив різних видів головних уборів на розумові здібності людини, дійшов висновку, що може отримати патент на застосування кепки в якості концентратора енергії людського розуму. Автор нововведення звернувся до знайомого патентного повіреного з проханням порадити, як краще запатентувати об'єкт: у вигляді винаходу, корисної моделі чи промислового зразка. Проте його товариш висловив припущення, що на цей об'єкт поширюється дія авторського права і більше ніякого.

Чому він так вирішив?

Ситуаційне завдання 5.

У пародії на стиль відомого поета пародист вказав деякі відомості з його особистого життя, а при їх публічному виконанні кривлявся та гримасничав. Вбачаючи порушення своїх прав, поет подав позов у суд.

Проаналізуйте наведену ситуацію. Які відносини виникли? Чи порушені права поета?

5.3. Тестові завдання

1. Право інтелектуальної власності – це:

- а) право особи на об'єкт інтелектуальної діяльності;
- б) право особи на результат інтелектуальної діяльності;
- в) право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності;
- г) право особи на інший об'єкт права інтелектуальної власності, визначений законом.

2. Особисті немайнові права:

- а) передаються за авторським договором;
- б) є невідчужуваними;
- в) можуть бути скасовані за рішенням суду.

3. Чи міститься в ЦК вичерпний перелік об'єктів права інтелектуальної власності:

- а) так;
- б) ні?

4. Творцями об'єктів права інтелектуальної власності можуть бути:

- а) фізичні особи;
- б) юридичні особи;
- в) фізичні і юридичні особи.

5. Яке з наведених тверджень є правильним:

- а) особисті немайнові права інтелектуальної власності є чинними протягом строків, встановлених ЦК;
- б) особисті немайнові права інтелектуальної власності є чинними протягом всього життя автора;
- в) особисті немайнові права інтелектуальної власності є чинними безстроково, якщо інше не встановлено законом?

6. Який нормативно-правовий акт не є джерелом авторського права?:

- а) Закон "Про авторське право і суміжні права";
- б) Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів;
- в) Закон "Про захист прав споживачів"

7. Комп'ютерні твори охороняються:

- а) як художні твори;
- б) як літературні твори;
- в) як компіляції даних (бази даних).

8. На одержання грошової суми якого розміру має невідчужуване право автор від суми кожного продажу оригіналу художнього твору чи оригіналу рукопису літературного твору, наступного за відчуженням оригіналу, здійсненим автором:

- а) 5 %;
- б) 10 %;

- в) 25 %;
- г) 50 %?

9. Який строк чинності суміжних майнових прав встановлений законодавцем:

- а) 50 років після здійснення першого запису виконання;
- б) 70 років після здійснення першого запису виконання;
- в) 75 років після створення такого твору?

10. Який строк дії патенту:

- а) 20 років від дати подання заявки;
- б) 30 років від дати подання заявки.
- в) протягом всього життя винахідника?

11. Чи повинна корисна модель відповідати вимогам новизни:

- а) так;
- б) так, у випадках, які встановлені законом;
- в) ні?

12. Чи можуть особи мати однакові комерційні найменування:

- а) так;
- б) ні;
- в) можуть, якщо це не вводить в оману споживачів?

13. Чи отримує правову охорону позначення, яке зображує державний герб:

- а) так;
- б) ні?

14. З якого моменту інформація стає комерційною таємницею:

- а) з моменту її виникнення;
- б) з моменту державної реєстрації;
- в) з моменту вжиття певних дій?

15. Об'єктами охорони суміжних прав є:

- а) комп'ютерні програми;
- б) виконання творів;
- в) переклади;
- г) фонограми.

6. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів включає в себе виконання письмових та аналітичних домашніх завдань, а також підготовку доповідей і обговорення їх у формі публічного захисту на семінарських заняттях. При цьому студенти повинні продемонструвати не тільки знання предмета, а й уміння самостійно працювати з джерелами, в т.ч. з науковою літературою, також володіти методами пошуку заданої інформації в мережі Інтернет.

Метою підготовки самостійної роботи з дисципліни "Інтелектуальна власність" є придбання студентами навичок самостійного виконання аналізу з питань авторського права та суміжних прав, збору необхідної для цього інформації, її належної обробки, оформлення результатів дослідження, проведення патентного дослідження. Питання для самостійного опрацювання надані в табл. 5.

Таблиця 5

Питання для самостійного опрацювання

Назва теми	Питання для самостійного опрацювання	Кількість годин	Рекомендована література
1	2	3	4
Тема 1. Поняття, система та джерела права інтелектуальної власності	1.1. Генезис розвитку правового інституту інтелектуальної власності. 1.2. Чинне законодавство України про ІВ. 1.3. Норми міжнародного права. 1.4. Проблеми сучасної охорони інтелектуальної власності. 1.5. Місце права інтелектуальної власності в сучасній правовій доктрині	2	[5; 10; 14; 16; 27;30;40]

1	2	3	4
Тема 2. Поняття авторського права	<p>2.1. Історично-правові аспекти розвитку авторського права в Україні.</p> <p>2.2. Поняття та правова природа авторського права.</p> <p>2.3. Правове регулювання вільного доступу до об'єктів авторського права.</p> <p>2.5. Твори, які не є об'єктами авторського права.</p> <p>2.6. Співавтори як суб'єкти авторського права.</p> <p>2.7. Охорона хореографічних творів.</p> <p>2.8. Майнові права суб'єктів авторського права та випадки обмеження майнових прав автора.</p> <p>2.9. Охорона фотографічних творів.</p> <p>2.10. Колективне управління авторським правом</p>	2	[8; 15; 19; 22; 35; 36; 46]
Тема 3. Суб'єкти та об'єкти суміжного права	<p>3.1. Поняття та особливості суміжних прав.</p> <p>3.2. Правове регулювання театральних постановок.</p> <p>3.3. Право на виконання, право на фонограми.</p> <p>3.4. Право організацій мовлення на свої передачі.</p> <p>3.5. Проблематика виникнення і здійснення суміжних прав.</p> <p>3.6. Діяльність організацій, що управляють майновими правами авторів на колективній основі</p>	2	[6; 8; 15; 16; 25; 35]

1	2	3	4
Тема 4. Право промислової власності	<p>4.1. Поняття патентного права і його предмет.</p> <p>4.2. Принципи патентно-правової охорони.</p> <p>4.3. Автори винаходів, корисних моделей, промислових зразків.</p> <p>4.4. Правове становище патентовласників.</p> <p>4.5. Особливості правового режиму секретних винаходів.</p> <p>4.6. Обмеження виключного права на винахід, корисну модель і промисловий зразок.</p> <p>4.7. Оформлення прав на об'єкти патентування</p>	2	[2; 11; 18; 23; 26; 28; 29; 31]
Тема 5. Охорона засобів індивідуалізації	<p>5.1. Співвідношення понять "торгівельна марка", "товарний знак", знак для товарів і послуг" та "бренд".</p> <p>5.2. Обсяг правової охорони торговельної марки.</p> <p>5.3. Правова природа комерційного найменування (фірма). Способи правової охорони.</p> <p>5.4. Правова природа географічних зазначень місця походження товару.</p> <p>5.5. Поняття недобросовісної конкуренції та чинне законодавство.</p> <p>5.6. Захист ділової репутації</p>	3	[1; 4; 7; 28; 34; 42; 43]
Тема 6. Правова охорона нетрадиційних об'єктів	<p>6.1. Поняття та порядок реєстрації комп'ютерної програми.</p> <p>6.2. Компіляція програм для ЕОМ.</p>	3	[6; 8; 11; 12; 23; 38; 39]

інтелектуальної власності	6.3. Інститут комерційної таємниці в правовій системі України		
---------------------------	---	--	--

Продовження табл. 5

1	2	3	4
	6.4. Правове регулювання охорони наукових відкриттів. 6.5. Охорона сортів рослин, селекційних досягнень. 6.6. Проблематика охорони геному людини		
Тема 7. Комерціалізація інтелектуальної власності	7.1. Визначення інтелектуальної власності як оборотного активу підприємства. 7.2. Особливості об'єктів інтелектуальної власності як учасників ринкових відносин. 7.3. Методологічні основи оцінки об'єктів інтелектуальної власності. 7.4. Особливості оподаткування при створенні, придбанні та використанні об'єктів інтелектуальної власності. 7.5. Експертиза об'єктів інтелектуальної власності. 7.6. Види та форми договорів у сфері інтелектуальної власності. 7.7. Обрання оптимального виду ліцензування. 7.8. Ліцензійний договір	3	[5; 7; 12; 19; 24; 33; 44]
Тема 8. Захист права	8.1. Міжнародна охорона інтелектуальної власності.	3	[3; 8; 10; 17; 30; 34; 36; 39;

інтелектуальної власності	8.2. Поняття форм, порядку і способів захисту права на об'єкти інтелектуальної власності. 8.3. Судовий і адміністративний порядок захисту		45]
---------------------------	--	--	-----

Закінчення табл. 5

1	2	3	4
	8.4. Вибір способу захисту порушених прав інтелектуальної власності. 8.5. Відповідальність за правопорушення в сфері інтелектуальної власності		
Разом годин		20	

7. Контрольні запитання для самодіагностики

1. Поняття інтелектуальної власності та її види.
2. Зміст права інтелектуальної власності.
3. Виникнення, становлення і розвиток інтелектуальної власності.
4. Співвідношення права власності та права інтелектуальної власності.
5. Правова природа прав на результати інтелектуальної, творчої діяльності.
6. Система права інтелектуальної власності.
7. Авторське право та суміжні права.
8. Право промислової власності.
9. Право на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.
10. Суб'єкти та об'єкти права інтелектуальної власності.
11. Зміст суб'єктивних прав на результати інтелектуальної, творчої діяльності.
12. Особисті немайнові права інтелектуальної власності.

13. Майнові права інтелектуальної власності.
14. Строк охорони прав інтелектуальної власності.
15. Використання об'єкта інтелектуальної власності.
16. Передача майнових прав інтелектуальної власності.
17. Законодавство України про інтелектуальну власність.
18. Конституція України про інтелектуальну власність.
19. Цивільний кодекс України як джерело регулювання права інтелектуальної власності.
20. Закони України у сфері охорони результатів інтелектуальної, творчої діяльності.
21. Всесвітня організація інтелектуальної власності.
22. Міжнародна охорона промислової власності.
23. Паризька конвенція про охорону промислової власності (1883).
24. Договір про патентну кооперацію.
25. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків (1891).
26. Міжнародна охорона літературної і художньої власності (авторське право).
27. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів (1886).
28. Всесвітня конвенція про авторське право (1952).
29. Римська конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і органів мовлення (1961).
30. Женевська конвенція про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їх фонограм (1971).
31. Угода TRIPS.
32. Поняття авторського права.
33. Авторське право в об'єктивному та суб'єктивному значенні.
34. Виникнення і здійснення авторського права, межі його чинності.
35. Об'єкти авторського права. Об'єкти, на які авторське право не поширюється.
36. Похідні твори.
37. Колективні твори.
38. Авторське право на аудіовізуальні твори.
39. Суб'єкти авторського права.
40. Автор та його правонаступники.
41. Юридичні особи як суб'єкти авторського права.
42. Роботодавець як суб'єкт авторського права.
43. Співавторство. Види співавторства.

44. Право власності на матеріальний носій і авторське право.
45. Особисті немайнові права автора.
46. Права спадкоємців на захист особистих немайнових прав.
47. Майнові права автора.
48. Виключне право на використання твору.
49. Право на доступ до твору образотворчого мистецтва.
50. Право слідування.
51. Строки чинності авторських прав.
52. Наслідки припинення чинності авторських майнових прав.
53. Авторські договори та їх види: видавничі, сценарні, художнього замовлення.
54. Договори про уступку авторського права.
55. Обмеження авторських майнових прав.
56. Вільне використання творів.
57. Вільне відтворення комп'ютерних програм.
58. Декомпіляція комп'ютерних програм.
59. Відтворення творів і фонограм в особистих цілях.
60. Поняття та види суміжних прав (право на виконання, право на фонограми, право організацій мовлення на свої передачі).
61. Виникнення і здійснення суміжних прав.
62. Умови охорони суміжних прав.
63. Суб'єкти суміжних прав.
64. Виконавці, виробники фонограм, організації мовлення як суб'єкти суміжних прав.
65. Об'єкти суміжних прав.
66. Використання фонограм, опублікованих з комерційною метою.
67. Строк чинності суміжних прав.
68. Діяльність організацій, що управляють майновими правами авторів на колективній основі.
69. Способи цивільно-правового захисту авторського і суміжних прав.
70. Відповідальність за порушення авторського права і суміжних прав.
71. Поняття промислової власності та її складові.
72. Права на винаходи, корисні моделі і промислові зразки.
73. Умови правової охорони винаходу, корисної моделі і промислового зразка.

74. Суб'єкти права промислової власності (винахідники, автори промислових зразків, їх правонаступники і спадкоємці, роботодавці).
75. Заявка та її склад. Розгляд заявки.
76. Формальна експертиза заявки і експертиза заявки по суті.
77. Реєстрація і видача патенту.
78. Порядок оформлення прав на винаходи, корисні моделі, та промислові зразки, що становлять державну таємницю, та їх використання.
79. Право на одержання патенту.
80. Патент та його функції.
81. Секретні винаходи.
82. Чинність патенту. Припинення чинності патенту.
83. Права, що впливають із патенту.
84. Обов'язки, що впливають із патенту.
85. Виключне право на використання винаходу, корисної моделі, промислового зразка.
86. Дії, які не визнаються порушенням патентних прав
87. Право попереднього користування.
88. Примусове відчуження прав.
89. Примусова ліцензія.
90. Патентування винаходів, корисних моделей та промислових зразків в зарубіжних країнах.
91. Система засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг,
92. Співвідношення права на засоби індивідуалізації з авторським та патентним правом.
93. Поняття комерційного найменування.
94. Критерії охороноздатності комерційних найменувань.
95. Структура комерційного найменування.
96. Захист права на комерційне найменування.
97. Поняття та види торговельних марок.
98. Умови правової охорони позначень як торговельних марок.
99. Правовий режим добре відомих торговельних марок.
100. Реєстрація позначення як торговельної марки.
101. Заявка на свідоцтво для товарів і послуг та її склад.
102. Права та обов'язки, що впливають із реєстрації торговельної марки.

103. Захист прав на торговельну марку.
104. Відповідальність за порушення прав на торговельну марку.
105. Реєстрація торговельних марок у зарубіжних державах.
106. Поняття географічного зазначення.
107. Торговельна марка та географічне зазначення.
108. Зазначення походження товару та його види.
109. Процедура реєстрації географічних зазначень в Україні
110. Підстави припинення охорони географічних зазначень.
111. Захист прав на географічне зазначення.
112. Умови охорони прав на нові сорти рослин і нові породи тварин.
113. Поняття селекційного досягнення в рослинництві, тваринництві.
114. Поняття компонування інтегральної мікросхеми.
115. Поняття та ознаки комерційної таємниці.
116. Строк чинності права на комерційну таємницю.
117. Поняття раціоналізаторської пропозиції.
118. Поняття наукового відкриття. Об'єкт наукового відкриття. Співвідношення науково відкриття та винаходу.
119. Поняття та види договорів у сфері розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.
120. Особливості договорів у сфері інтелектуальної власності.
121. Державна реєстрація договорів щодо об'єктів інтелектуальної власності.
122. Ліцензія та ліцензійний договір.
123. Види ліцензій.
124. Істотні умови ліцензійного договору.
125. Договір про створення за замовленням та використання об'єкта інтелектуальної власності .
126. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності.
127. Поняття та предмет договору комерційної концесії (франчайзингу).
128. Права та обов'язки користувача та правовласника.
129. Істотні та особливі умови договору комерційної концесії.
130. Інші договори у сфері інтелектуальної власності.

8. Індивідуальне завдання

Наукова підготовка студентів, що навчаються за освітньо-кваліфікаційним рівнем "магістр" передбачає виконання індивідуального творчого

завдання та написання наукових статей за актуальними проблемними темами.

Індивідуальне творче завдання обирається студентом самостійно за погодженням із викладачем. Студент повинен надати індивідуальне завдання для перевірки в призначений викладачем термін, але не пізніше терміну проведення підсумкового модульного контролю. Оцінка за виконання індивідуального завдання додається до загальної оцінки за навчальною дисципліною. Об'єктом індивідуального творчого завдання є конкретний об'єкт інтелектуальної власності:

- знак для товарів і послуг, який розроблений особисто студентом;
- заявка на реєстрацію винаходу, корисної моделі або промислового зразка;
- здійснення патентного пошуку;
- оформлення авторського договору;
- укладання договорів переходу майнових прав.

При оцінюванні творчого завдання враховуються такі критерії:

1. Послідовність аналізу.
2. Вміння застосувати інформаційні джерела.
3. Наявність узагальнень.
4. Оригінальність підходу.
5. Глибина опрацювання інформаційного матеріалу.
6. Оформлення.

Максимальна загальна кількість балів, яку може отримати студент за виконання індивідуального завдання, дорівнює 5 балам.

Написання наукових статей, тез доповідей, участь у конференціях відбувається за темою узгодженою із науковим керівником та здійснюється під його керівництвом.

Максимальне число балів у семестрі за результатами науково-дослідницької діяльності з навчальної дисципліни встановлюється відповідною Технологічною картою навчальної дисципліни затвердженою на поточний навчальний рік. Під час оцінювання науково-дослідної діяльності студента враховується самостійність, творчість, проблематика конкретної наукової роботи (написання наукової статті, написання тез доповідей на конференції, ін.), активна участь під час проведення відповідного заходу, науковий рівень виконаної роботи.

9. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально – консультативної роботи. Успішне освоєння дисципліни "Інтелектуальна власність" передбачає ретельну підготовку студента, що починається з освоєння рекомендованих викладачем підручників і навчальних посібників. Однак засвоєння матеріалу, викладеного в літературі даного виду, недостатньо для того, щоб вважатися професіоналом в даній галузі права. Тому до кожної теми рекомендована основна і додаткова література, що формує доктрину права і дозволяє засвоїти теоретичні питання навчальної дисципліни "Інтелектуальна власність".

Вивчення літератури слід починати після ознайомлення з чинним законодавством, література в даній галузі швидко застаріває у зв'язку з динамікою прийняття законодавства в Україні.

Підготовка до практичних занять повинна починатися зі знайомства з останніми публікаціями в юридичних журналах, таких як "Право України", "Інтелектуальна власність", "Право і безпека" та інші. Особливу увагу слід звертати на судову практику, що дозволяє звірити свої знання, свою позицію з рішенням того чи іншого. Крім того необхідним елементом самостійної праці студенту є дослідження монографій в сфері інтелектуальної власності.

В процесі індивідуальної роботи із студентом здійснюється перевірка правильності рішень, обговорення способів і прийняття рішень. На групових консультаціях – розбір типових завдань.

10. Методики активації навчального процесу

Дисципліна "Інтелектуальна власність" відіграє важливу світоглядну і методологічну роль в системі підготовки магістрів галузі знань 0306 "Менеджмент і адміністрування". Вона узагальнює досвід попередньої підготовки і спирається на наявний рівень загальнокультурного і професійного розвитку студентів, готує здатності самостійного вирішення сучасних проблем у практичній сфері застосування інтелектуальної власності.

Основними формами навчальної роботи при вивченні дисципліни є лекційні та семінарські заняття. Лекції проводяться з базових питань інтелектуальної власності, містять узагальнений теоретичний матеріал, що є базою для самостійної роботи студентів.

У ході читання лекцій увага акцентується на найбільш складних питаннях досліджуваної теми, даються рекомендації по самостійній роботі над відповідними темами. Як форми навчання виступають інформативні, аналітичні й проблемні лекції.

Для досягнення поставлених цілей викладання дисципліни реалізуються наступні засоби, способи і організаційні заходи:

вивчення теоретичного матеріалу дисципліни на лекціях з використанням комп'ютерних технологій;

самостійне вивчення теоретичного матеріалу дисципліни з використанням Інтернет-ресурсів, інформаційних баз, методичних розробок, спеціальної навчальної та наукової літератури;

закріплення теоретичного матеріалу при проведенні семінарів, виконання проблемно-орієнтованих, пошукових, творчих завдань.

Таблиця 6

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни

Тема заняття	Практичне застосування навчальних технологій
Тема 1. Поняття, система та джерела права інтелектуальної власності	<i>Міні-лекція</i> "Історичний огляд виникнення піратства в сфері інтелектуальної власності"
Тема 2. Поняття авторського права	<i>Проблемна лекція</i> "Охорона комп'ютерної програми, програмного забезпечення та мультимедійних творів"
Тема 3. Суб'єкти та об'єкти суміжного права	<i>Командна гра</i> "Здійснення охорони кінофільму із укладанням договорів щодо переходу майнових авторських та суміжних прав"
Тема 4. Право промислової	<i>Пошукова робота</i> "Патентування

власності	промислового зразка"
Тема 5. Охорона засобів індивідуалізації	<i>Пошуковий робота</i> "Реєстрація знаку для товарів та послуг"
Тема 6. Правова охорона нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності	<i>Міні-лекція</i> "Проблема патентування геному людини"
Тема 7. Комерціалізація інтелектуальної власності	<i>Командна робота</i> "Укладання договорів на передачу майнових авторських прав"
Тема 8. Захист права інтелектуальної власності	<i>Проблемна лекція</i> "Кримінальна відповідальність за порушення авторських та суміжних прав"

При освоєнні дисципліни використовуються такі поєднання видів навчальної роботи з методами і формами активізації пізнавальної діяльності магістрантів для досягнення запланованих результатів навчання і формування компетенцій:

Проблемні лекції спрямовані на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми лекції обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздачею студентам під час лекцій друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. При викладанні лекційного матеріалу студентам пропонуються питання для розмірковування. При цьому лектор задає запитання, які спонукають студента шукати розв'язання проблемної ситуації. Така система примушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Міні-лекції проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження.

Поточна і випереджальна СРС спрямована на поглиблення та закріплення знань, а також розвиток практичних умінь полягає в:

роботі магістрантів із лекційним матеріалом, пошук та аналіз літератури та електронних джерел інформації по заданій проблемі,

виконанні домашніх завдань,
перекладі матеріалів з тематичних інформаційних ресурсів з іноземних мов,
вивченні тем, винесених на самостійне опрацювання,
вивченні теоретичного матеріалу до семінарських занять.

Командна робота та ігри дають змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створюють можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечують формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів. Навчальна дискусія відрізняється від інших видів дискусій тим, що новизна її проблематики ставиться лише до групи осіб, що беруть участь у дискусії, тобто те рішення проблеми, що вже знайдено в науці, має бути знайти в навчальному процесі в даній аудиторії.

Навчальні групові дискусії дають найбільший ефект при вивченні й проробленні складного матеріалу й формуванні потрібних установок. Цей активний метод навчання забезпечує гарні можливості для зворотного зв'язка, підкріплення, практики, мотивації й перенесення знань і навичок з однієї області в іншу.

Форма розбору та аналізу конкретних ситуацій, яка дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу. Ціль цієї форми – навчити студентів аналізувати інформацію, виявляти ключові проблеми, вибирати альтернативні шляхи рішення, оцінювати їх, знаходити оптимальний варіант і формулювати програми дій. При виконанні сполучається індивідуальна робота студента із проблемною ситуацією й групове обговорення пропозицій, підготовлених кожним членом групи. Це дозволяє що навчається розвивати навички групової, командної роботи, що розширює можливості для рішення типових проблем у рамках досліджуваної навчальної тематики.

У результаті проведення індивідуального аналізу, обговорення в групі, визначення проблем, знаходження альтернатив, вибору дій і плану

їхнього виконання студенти одержують можливість розвивати навички аналізу й планування.

Пошукова робота – дослідницький принцип, що передбачає самостійну дослідницьку діяльність магістрів у процесі навчання, моделювання або повторення процесу реального наукового пошуку і наукового відкриття.

Командна робота та ігри – форма активізації студентів, за якої вони задіяні в процесі інсценізації певної виробничої ситуації у ролі безпосередніх учасників подій. Цей метод являє собою в комплексі рольову гру з різними, найчастіше протилежними інтересами її учасників і необхідністю прийняття якого-небудь рішення по закінченні або в ході гри.

Рольові ігри допомагають формувати такі важливі ключові кваліфікації, як комунікативні здатності, толерантність, уміння працювати в малих групах, самостійність мислення й т. д. Від викладача потрібно більша попередня методична підготовка при проведенні рольових ігор, уміння прогнозувати результати й робити відповідні висновки. Ділові ігри характеризуються спрямованістю на зняття певних практичних проблем, придбання навичок виконання конкретних прийомів діяльності.

11. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів

Система оцінювання результатів успішності засвоєння знань, вмінь, комунікацій, автономності, компетентностей та відповідальності студентів, що відповідає певному рівню Національної рамки кваліфікацій України з кожної дисципліни включає поточний, модульний (відповідно визначеному змістовому модулю), та підсумковий контроль результатів навчання.

Навчальна дисципліна "Інтелектуальна власність" викладається за кредитно-модульною системою організації навчального процесу. Тематика дисципліни розрахована на один змістовний модуль, який складається з 8 тем. Підсумкова кількість балів виставляється як сума балів за усіма поточними формами контролю, передбаченими робочою програмою навчальної дисципліни "Інтелектуальна власність".

11.1. Поточний контроль

Поточний контроль за навчальною дисципліною "Інтелектуальна власність" здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних та практичних занять, самостійної роботи студентів і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 88 балів, мінімальна 48). Поточний контроль за навчальною дисципліною "Інтелектуальна власність" здійснюється на кожному практичному та лекційному заняттях відповідно до розподілу балів за формами контролю, що передбачені відповідною Технологічною картою навчальної дисципліни "Інтелектуальна власність", затвердженою на поточний навчальний рік.

Поточний контроль за навчальною дисципліною "Інтелектуальна власність" здійснюється у наступних формах.

Контроль відвідування занять студентом – передбачає здійснення контролю присутності студента на відповідному занятті (лекції чи практичному занятті) та активна участь в проведенні такого заняття. Оцінювання здійснюється шляхом виставлення певної кількості балів, яка передбачена відповідною Технологічною картою навчальної дисципліни "Інтелектуальна власність", затвердженою на поточний навчальний рік. Наприкінці навчального семестру підраховується загальна сума балів, отриманих студентом за відвідування заняття та включається до загальної кількості балів, які отримані студентом під час здійснення поточного контролю.

Усне опитування – найбільш поширений метод контролю знань студентів. При усному контролі встановлюється безпосередній контакт між викладачем і студентом, в процесі якого викладач отримує широкі можливості для вивчення індивідуальних особливостей засвоєння студентами навчального матеріалу

Фронтальне опитування проводиться у формі бесіди викладача з групою. За його допомогою викладач може перевірити виконання студентами домашнього завдання, з'ясувати готовність групи до вивчення нового матеріалу, визначити сформованість основних понять, засвоєння нового навчального матеріалу, який був тільки що розібраний на занятті.

Індивідуальне опитування передбачає ґрунтовні, розгорнуті відповіді студентів на питання, що відноситься до досліджуваного навчального матеріалу. Питання індивідуального опитування стимулюють студентів логічно мислити, порівнювати, аналізувати, доводити,

підбирати переконливі приклади, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, робити обґрунтовані висновки.

Письмові контрольні роботи – ефективний метод перевірки й оцінки знань, умінь і навичок студентів, а також їх творчих здібностей, які дають можливість в найбільш короткий термін одночасно перевірити засвоєння навчального матеріалу всіма студентами групи та визначити напрямки для індивідуальної роботи з кожним. Однорідність робіт, що виконуються студентами, дозволяє пред'являти до всіх однакові вимоги і об'єктивно оцінити результати навчання.

Доповіді використовуються для повторення та більш детального засвоєння навчального матеріалу. Вони дозволяють систематизувати знання студентів, перевірити вміння розкрити тему. У процесі підготовки доповіді студент мобілізує і актуалізує наявні знання, набуває самостійно нові, що необхідні для розкриття теми. При перевірці таких робіт викладач звертає увагу на відповідність роботи темі, повноту розкриття теми, послідовність викладу, самостійність судження.

Розв'язання ситуаційних завдань – спосіб перевірки знань, що дозволяє в умовній ситуації вирішувати конкретні реальні завдання. Метою розв'язання ситуаційних завдань є вироблення навичок щодо розв'язання конкретних життєвих ситуацій, вміння застосовувати норми чинного законодавства на практиці.

При поточному контролі оцінці підлягають:

1. Рівень засвоєння знань та їхнього розуміння, продемонстрований у відповідях і виступах;
2. Активність при обговоренні питань;
3. Результати виконання і захисту контрольних робіт, експрес-контролю тощо.

Студентам, які брали участь у науково-дослідній діяльності, роботі конференцій, студентських наукових гуртках, підготовці публікацій, а також були переможцями, призерами та учасниками олімпіад, наукових конкурсів присуджуються додаткові бали, передбачені відповідною Технологічною картою навчальної дисципліни "Інтелектуальна власність", яку затверджено на поточний навчальний рік.

При виставленні балів за поточний контроль, оцінці підлягають: рівень засвоєння теоретичних знань та практичних умінь і навичок; самостійне опрацювання тем; результати проведення контрольних робіт;

написання доповідей та виконання творчих завдань; підготовка публікацій.

Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю (не склав змістовий модуль), має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання за розпорядженням декана відповідно встановленому терміну.

11.2. Підсумковий контроль

Вивчення дисципліни "Інтелектуальна власність" завершується проведенням заліку у письмовій формі. До заліку допускаються ті студенти, які відпрацювали всі пропущені заняття, виправили незадовільні оцінки, отримані на практичних заняттях, набрали мінімальну кількість балів і успішно здали змістовний модуль.

Залік – форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з певної дисципліни та на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних, семінарських, лабораторних заняттях та самостійної роботи.

Підсумкова кількість балів з навчальної дисципліни (максимум 100 балів), визначається як сума (проста) балів за результати успішності студента при поточному контролі (максимально 88 балів) та балів набутих за результатами складання заліку (максимально 12 балів).

Бали, отримані за залікову роботу (максимально 12 балів), додаються до балів за поточну успішність (мінімальна кількість балів – 48). Сумарний результат у балах складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано".

Завдання до залікової роботи складається з двох теоретичних питань та одного практичного завдання. Залікова робота оцінюється відповідно до рівня її виконання та рівня сформованості студентом відповідних компетентностей. Залікова робота оцінюється як проста сума балів за кожне виконане завдання. Максимальна кількість балів за кожне теоретичне та практичне завдання залікової роботи становить 4 бали. Максимальна кількість балів за виконане завдання становить 12 балів.

Зразок завдання

до залікової роботи з навчальної дисципліни "Інтелектуальна

Теоретичне питання 1.

Правова охорона об'єктів архітектури.(4 бали)

Теоретичне питання 2.

Порядок отримання патенту на винахід в Україні. (4 бали)

Практичне завдання. (4 бали)

У квітні 2013 року Олена побачила рекламний плакат із своїм зображенням. Дане зображення було зроблено у 2002 році, коли Олена звернулась до професійного фотографа Петрова за фото сесією. Олена вважає, що її інтелектуальна власність була порушена.

Чи має право Олена на захист свого порушеного права?

Як має бути вирішена дана справа?

Залікова робота оцінюється за наступними критеріями.

Оцінка 0 балів. Студент виконати завдання не може, стикається зі значними труднощами при аналізі та трактуванні ситуацій з юридичної точки зору, не виявляє здатність викласти думку навіть на елементарному рівні.

Оцінка 1 бал. Студент виконати завдання не може, стикається зі значними труднощами при аналізі та трактуванні ситуацій з юридичної точки зору, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні.

Оцінка 2 бали. При виконанні завдань студент без достатнього розуміння застосовує навчальний матеріал, припускається значних помилок. Студент знає тільки основний матеріал, але не засвоїв його деталей, допускає у відповідях неточності, недостатньо правильно формулює основні закони і правила, стикається з труднощами при формулюванні висновків до практичних завдань.

Оцінка 3 бали. При розв'язанні ситуацій студент застосовує глибокі знання навчального матеріалу, що передбачені робочою програмою. Завдання виконуються в цілому правильно в повному обсязі. Але при виконанні завдань студент припускається окремих неточностей та несуттєвих помилок.

Оцінка 4 бали. Студент дає абсолютно правильні відповіді на завдання. При розв'язанні ситуацій застосовує системні знання, отримані на основі програмного, додаткового матеріалу, законодавчих актів та нормативних документів що передбачені робочою програмою. Висновки до завдань аргументовані та обґрунтовані.

Оцінки за розширеною шкалою виставляються на підставі накопичувальної бальної шкали (табл. 7) та оцінки за національною шкалою (табл. 8).

Таблиця 7

Оцінки за розширеною шкалою

Проміжок за накопичувальною бальною шкалою	Оцінка за розширеною шкалою
90 – 100	відмінно
74 – 89	добре
60 – 73	задовільно
54 – 59	достатньо
1 – 53	незадовільно

Таблиця 8

Оцінки за національною шкалою

Сума балів	Оцінка за національною шкалою
	залік
90 – 100	зараховано
82 – 89	
74 – 81	
64 – 73	
60 – 63	
35 – 59	не зараховано
1 – 34	

Пояснення щодо загальних критеріїв оцінювання за шкалою ECTS за навчальною дисципліною "Право інтелектуальної власності" наведені в табл. 9.

Таблиця 9

Пояснення щодо загальних критеріїв оцінювання за шкалою ECTS за дисципліною "Право інтелектуальної власності"

Оцінка за шкалою ECTS	
1	2

A	"Відмінно" – теоретичний зміст дисципліни засвоєний студентом повністю, необхідні практичні навички роботи з навчальним матеріалом повністю сформовані, всі навчальні завдання, що передбачені робочою навчальною програмою, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою
B	"Дуже добре" – теоретичний зміст дисципліни засвоєний повністю, необхідні практичні навички роботи з навчальним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, що передбачені робочою навчальною програмою, виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота має дві-три незначні помилки
C	"Добре" – теоретичний зміст дисципліни засвоєний повністю, практичні навички роботи з навчальним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, що передбачені робочою навчальною програмою, виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота має декілька незначних помилок або одну-дві значні помилки
D	"Задовільно" – теоретичний зміст дисципліни засвоєний не повністю, але прогалини в знаннях не носять істотного (системного) характеру, необхідні практичні навички роботи з навчальним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених робочою навчальною програмою навчальних завдань виконана, деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками

Закінчення табл. 9

1	2
---	---

Е	"Достатньо" – теоретичний зміст дисципліни засвоєний частково, деякі практичні навички роботи з навчальним матеріалом не сформовані, частина передбачених робочою навчальною програмою завдань не виконана, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, відповідь (в усній або письмовій формі) фрагментарна, непослідовна
FX	"Умовно незадовільно" – теоретичний зміст дисципліни засвоєний частково, необхідні практичні навички роботи з навчальним матеріалом не сформовані, більшість передбачених робочою навчальною програмою завдань не виконано або якість їх виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом дисципліни можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання); робота, що потребує доопрацювання
F	"Безумовно незадовільно" – теоретичний зміст дисципліни не засвоєний, необхідні практичні навички роботи з навчальним матеріалом не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань; робота, що потребує повної переробки

12. Рекомендована література

12.1. Основна

1. Архипов В. В. Объекты интеллектуальной собственности как товар и подходы к экспертной оценке их стоимости / В. В. Архипов ; Нац. аграр. ун-т Украины. – К., 2003. – 143 с.
2. Андрощук Г. О. Патентне право: правова охорона винаходів : навч. посібн. / Г. О. Андрощук, Л. І. Работягова. – К. : МАУП, 1999. – 216 с.
3. Базилевич В. Д. Інтелектуальна власність : підручник / В. Д. Базилевич. – К. : Знання, 2006. – 431 с.

4. Бошицький Ю. Л. Комерційні найменування: основні правові аспекти : наук.-практ. вид. / за заг. ред. Ю. С. Шемшученка. – К. : ТОВ "Видавництво "Юридична думка", 2006. – 216 с.
5. Бошицький Ю. Л. Право інтелектуальної власності : навч. посібн. / Ю. Л. Бошицький. – К. : Логос, 2007. – 488 с.
6. Гришаев В. А. Интеллектуальная собственность : учебное пособие для ВУЗов. / В. А. Гришаев. – М., Юристь, 2004. – 240 с.
7. Гульбин Ю. Т. Исключительные права на средства индивидуализации товаров – товарные знаки, знаки обслуживания, наименования мест происхождения товаров: Гражданско-правовой аспект / Ю. Т. Гульбин. – М. : Статут, 2007. – 284 с.
8. Дахно І. І. Право інтелектуальної власності : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / І. І. Дахно. – К. : Либідь, 2003. – 200 с.
9. Дозорцев В. А. Интеллектуальные права: Понятие. Система. Задачи кодификации : сборник статей / В. А. Дозорцев ; Исследовательский Центр частного права. – М. : Статут, 2003. – 416 с.
10. Зенин И. А. Интеллектуальная собственность и ноу-хау : учебно-практическое пособие / И. А. Зенин ; Московский государственный университет экономики, статистики и информатики. – М. : МЭСИ, 2001. – 333 с.
11. Інтелектуальна власність: теорія і практика інноваційної діяльності: підручник / за ред. проф. Вачевського. – К. : ВД "Професіонал", 2005. – 448 с.
12. Калятин В. О. Интеллектуальная собственность (исключительные права) : учебник для вузов / В. О. Калятин. – М., 2000. – 480 с.
13. Козырев А. Н. Оценка стоимости нематериальных активов и интеллектуальной собственности / А. Н. Козырев, В. Л. Макаров. – М.: Интерреклама, 2003. – 352 с.
14. Коссак В. М. Право інтелектуальної власності : підручник / В. М. Коссак, І. Є. Якубівський. – К. : Істина. – 2007. – 208 с.

15. Максимова Л. Г. Авторское право : учебн. пособ. / Л. Г. Максимова. – М. : Гардарики, 2005. – 383 с.
16. Мэггс П. Б. Интеллектуальная собственность / П. Б. Мэггс, А. П. Сергеев ; [Пер. с англ. Л. А. Нежинской]. – М. : Юрист, 2000. – 396 с.
17. Науково-практичний коментар Цивільного Кодексу України: У 2-х т.– 3-е вид., перероб. і доповн. / за відповід. ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – Т. I.
18. Право інтелектуальної власності: Академічний курс: підручник для студентів вищих навчальних закладів / О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін. ; за ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. – К. : Видавничий Дім "Ін Юре", 2007. – 696 с.
19. Сергеев А. П. Право интеллектуальной собственности в Российской Федерации : учебник для вузов / А. П. Сергеев. – 2-е изд., перераб., доп. – М. : Проспект, ТК Велби, 2003. – 752 с.
20. Судариков С. А. Право интеллектуальной собственности : учебник / С. А. Судариков. – М. : ТК Велби, Изд-во Проспект, 2008. – 368 с.
21. Шатраков А. Ю. Управление интеллектуальной собственностью и исключительными правами промышленных предприятий / А. Ю. Шатраков. – М. : Экономика, 2009. – 192 с.
22. Шишка Р. Б. Охорона права інтелектуальної власності: авторсько-правовий аспект / Р. Б. Шишка. – Х. : Нац. ун-т внутр. справ, 2002. – 367 с.

12. 2. Додаткова

23. Андрощук Г. Законодавство України у сфері інтелектуальної власності: стан і тенденції: [Етапи становлення системи охорони інтелектуальної власності в Україні] / Г. Андрощук // Адвокат. – 2003. – № 2. – С. 20–22.
24. Андрощук Г. А. Анализ Соглашения ТРИПС с применением унифицированного языка моделирования UML (опыт анализа юридических документов): [Зміст Угоди про торгівлі аспекти прав інтелектуальної власності. Можливість

використання мови UML для моделювання законодавчих актів] / Г. А. Андрощук, В. В. Соловьев // Пробл. науки. – 2003. – № 2. – С. 26–32.

25. Андрусів У. Б. Організації кабельного мовлення: проблеми, питання правової охорони / У. Б. Андрусів // Часопис Київського університету права. – 2009. – № 4. – С. 241–251.

26. Бошицький Ю. Л. Історико-правові аспекти охорони службових винаходів / Ю. Л. Бошицький // Часопис Київського університету права. – 2010. – № 4. – С. 215–219.

27. Василенко І. Проблеми вдосконалення міжнародного законодавства: 22-а сесія Постійного комітету ВОІВ із законодавства щодо торговельних марок, промислових зразків та географічних зазначень / І. Василенко, Т. Шевелева // Інтелектуальна власність. – 2010. – № 2.

28. Васьковська Т. Історія упаковки та її сучасна охорона як об'єкта інтелектуальної власності / Т. Васьковська // Інтелектуальна власність. – 2011. – № 1. – С. 14–16.

29. Васьковська Т. Правова охорона промислових зразків для виробів технічного призначення / Т. Васьковська // Інтелектуальна власність. – 2010. - № 7. – С. 20–24.

30. Гончаренко К. "Охорона інтелектуальної власності у часі й просторі" / К. Гончаренко // Інтелектуальна власність. – 2010. – № 10.

31. Грибан А. Законодавство України щодо об'єкта патентування "застосування" та шляхи його вдосконалення / А. Грибан // Інтелектуальна власність. – 2010. – № 7. – С. 17–20.

32. Грибан А. Умови та рекомендації для успішного патентування індивідуальних хімічних сполук / А. Грибан // Інтелектуальна власність. – 2010. – № 5. – С. 32–37.

33. Давимука С. Інтелектуальна власність в інноваційному розвитку економіки України: стан та прогностичні оцінки / С. Давимука // Інтелектуальна власність. – 2010. – № 12. – С. 28–33.

34. Жухевич О. Про практику вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав на торговельні марки / О. Жухевич // Інтелектуальна власність. – 2010. – № 7. – с. 28–32.

35. Козирев А. Колективне управління авторськими та суміжними майновими правами, його ефективність і можливі

альтернативи / А. Козирев // Інтелектуальна власність. – 2010. – № 8. – С. 35–38.

36. Коноваленко В. Судова практика стосовно об'єктів авторського права / В. Коноваленко // Інтелектуальна власність. – 2011. – № 1. – С. 13–17.

37. Легенчук С. Ф. Оцінка активів зовнішнього середовища для потреб бухгалтерського обліку / С. Ф. Легенчук // Інтелектуальна власність. – 2011. – № 1. – С. 55–57.

38. Литвин О. Сучасні реалії ноу-хау або Не поспішай патентувати інноваційне рішення / О. Литвин // Інтелектуальна власність. – 2010. – № 5. – С. 29–32.

39. Міндрул А. Охорона даних фармацевтичних досліджень: проблеми забезпечення балансу інтересів правовласників і суспільства у цілому / А. Міндрул // Інтелектуальна власність. – 2010. – № 6. – С. 21–25.

40. Паладій М. В. Трансформація інтелектуального капіталу в матеріальні та духовні блага — основа інноваційного розвитку національної економіки / М. В. Паладій // Інтелектуальна власність. – 2010. – № 11. – С. 40–44.

41. Право інтелектуальної власності : підручник для студентів вищих навчальних закладів / О. А. Підпригора, О. Б. Бутнік-Сіверський, В. С. Дроб'язко та ін. ; за ред. О. А. Підпригори. – К. : В.Д. "Ін-Юре", 2002. – 623 с.

42. Правова охорона комерційних позначень в Україні: проблеми теорії і практики : збірник наук., статей / за заг. ред. Ю. С. Шемшученка, Ю. Л. Бошицького. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ; ТОВ "Видавництво "Юридична думка", 2006. – 638 с.

43. Слободян С. А. Поняття, значення та види товарних знаків (торговельних марок) / С. А. Слободян // Інтелектуальна власність. – 2010. – № 6. – С. 50–55.

44. Чухно О. Інтелектуальний капітал сутність форми і закономірності розвитку / О. Чухно // Економіка України. – 2002. – № 11. – С.48–55.

45. Шишка Р. Б. Концепція позитивного забезпечення механізму охорони права інтелектуальної власності: [Розглянуті проблеми створення належного правового механізму і забезпечення реалізації прав громадян щодо їх інтелектуальної

власності] / Р. Б. Шишка // Право і безпека. – 2004. – № 3. – С.182–187.

46. Янкова С. Державна реєстрація договорів, які стосуються права автора на твір / С. Янкова // Інтелектуальна власність. – 2010. – № 10. – С. 17–22.

12.3. Ресурси мережі Інтернет

47. Журнал "Інтелектуальна власність" [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://intelvlas.com.ua/>.

48. Інститут проблем законодавства ім. Ярослава Мудрого [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.legality.kiev.ua/>.

49. Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://rada.gov.ua>.

50. Офіційний сайт Президента України. – Режим доступу : www.president.gov.ua.

51. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України "Урядовий портал України". – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua>.

52. Офіційний сайт Державного департаменту інтелектуальної власності. – Режим доступу : <http://www.sdip.gov.ua>.

Зміст

Вступ.....	3
1. Кваліфікаційні вимоги до студентів.....	5
2. Тематичний план навчальної дисципліни.....	10
3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами.....	11
4. Плани лекцій.....	18
5. Плани семінарських занять.....	21
5.1. План проведення практичних (семінарських) занять.....	21
5.2. Ситуаційні завдання.....	26
5.3. Тестові завдання.....	27
6. Самостійна робота студентів.....	30
7. Контрольні запитання для самодіагностики.....	34
8. Індивідуальне завдання.....	38
9. Індивідуально-консультативна робота.....	39

10. Методики активації навчального процесу	40
11. Система поточного та підсумкового оцінювання контролю знань студентів.....	44
11.1. Поточний контроль	44
11.2. Підсумковий контроль	46
12. Рекомендована література	50
12.1. Основна.....	50
12.2. Додаткова.....	52
12.3. Ресурси мережі Інтернет	54

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ"
для студентів галузі знань
0306 "Менеджмент і адміністрування"
всіх форм навчання**

Укладачі: **Сергієнко** Валерій Вікторович

Оксана Миколаївна

Відповідальний за випуск **Сергієнко В. В.**

Редактор **Бутенко В. О.**

Коректор **Бутенко В. О.**

План 2014 р. Поз. № 189 ЕВ. Обсяг 56 стор.

Видавець і виготівник – видавництво ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, пр. Леніна, 9а

---

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
Дк № 481 від 13.06.2001 р.*